

En insider ser tilbake

Reidun Stenvik:

Fra tannlegekunst til helseprofesjon Den Norske Tannlegeforening i 125 år

Profesjonalisering, vekst og differensiering er stikkord som karakteriserer odontologiens utvikling fra stiftelsen av Den Norske Tandlægeforening i 1884 og frem til i dag. Omstillingstakten øker.

Særlig fort har det gått de siste 25 årene, som er jubileumsbokens hovedanliggende. Spesialitetene har vokst fra to på midten av 70-årene til sju nå. Et åttende er på tur. Det tidligere «hjelpespersonellet», først og fremst representert ved kontorsøsteren, er blitt til subprofesjonen tannhelsesekretær. Paraprofesjonen tannpleier forutsetter i fremtiden bachelorgrad. Begge yrkestitlene kre-

ver autorisasjon og utdanning fra henholdsvis videregående skole og høyskole. Tannteknikerne er og blir tannteknikere, men nå også de med offentlig autorisasjon. Over alle tre ruver tannlegen, heretter som master i odontologi.

NTF har deltatt i utviklingen med tvende sinn. Noen ganger har foreningen skjovet på, andre ganger bremsset. Ambivalensen har sammenheng med målsettingen – som den deler med andre profesjonsorganisasjoner: et ideelt formål som angår fremme av faget, til allmennhetens beste, et annet som gjelder optimalisering av medlemmenes økonomiske og sosiale interesser. Formålene kan være forenlike, men er ikke alltid det. Dualisme avspeiler seg i representantskapets splittede og skiftende syn på behovet for nye spesialiteter, på motstanden mot autorisasjon av tannpleiere og tannteknikere, og på kravet fra nord

om tannlegeutdanning i Tromsø. Argumentasjonen er faglig. Stundom er standspolitiske hensyn ikledd faglige kledebon. Delt syn i foreningen ble forsøkt dempet ved forslag om «delt løsning»: preklinisk undervisning i Tromsø, klinisk sydpå.

Rett skal være rett: Når saker er avgjort, korrigerer foreningen kursen. Den kan bli en lojal forkjemper for saker den før var i mot. Nye behov skaper nye meninger. Annet ville være galskap. Men kanskje er NTF til tider for unnfallende i forhold til politiske og departementale påhitt som ikke alltid er veloverveide. Jeg vet hva jeg snakker om.

Jubileumsboken inneholder et vell av informasjon om saker som har opp tatt foreningen de siste tiårene, for så vidt også lengre tilbake. Utdannings spørsmål, lovregulering av offentlig tannhelsetjeneste, etterutdanning, trykkesaken og honorarspørsmål er

blant gjengangerne. Reidun Stenvik er en usedvanlig ryddig forfatter. Og så langt jeg kan kontrollere – etterrettelig. Saksområdene er kapittelvis inn-delt, ikke kronologisk, som jeg har sett gjort i tidligere jubileumsbøker. Hvert kapittel innledes med en ingress som summarisk refererer innholdet. Detaljmengden i kapitlene er til tider stor, likevel neppe større enn at en ihuga tillitsvalgt vil mene at hun kunne ha trengt enda dypere ned i stoffet. Det tyder på at forfatteren har funnet den riktige balansen.

Reidun Stenvik har arbeidet på ulike poster i foreningen gjennom 24 år. Det gir henne grundig kjennskap til det hun skriver om. Til overmål har hun hatt en redaksjonskomité av foreningskyndige å støtte seg til. De er alle insidere. Det var også forfatterne av NTFs tidligere jubileumsbøker. Gunnar Kullmann skrev boken til 50-årsjubileet i 1934, Jacob Ramm til 75-

årsjubileet i 1959 og Arne Sollund til 100-årsjubileet i 1984.

Detaljinnsett kan skygge for utsikten og stenge for innsikten utenfra. «Fremstillingen kan være for sterkt preget av mine egne synspunkter», skriver Reidun Stenvik i forordet. Jeg synes ikke det. Hun er nøktern, men utvilsomt påvirket av miljøet hun har levd i. Ikke et vondt ord sagt om det. Men neste gang historien skal skrives, hva med å hente en forfatter utenfra, til supplement? Ikke nødvendigvis en outsider uten kunnskap om feltet, men én som betrakter oss uten brillene som tannlegeutdanning og foreningsliv utstyret oss med. Vi klager over at det er umulig å få mediene interessert i det vi sysler med, bare når vi skandaliseres. Kanskje er det tannlegeyrkets lodd å være litt på siden av hovedstrømmene i samfunnet. Vi er ikke særlig opptatt av de komparative perspektivene. I de fleste sammenhenger er det

godt å slippe mediekjøret. Men dersom vi ønsker å være i blesten, må vi også slippe til andre som kan betrakte og bedømme oss fra innsiden. Vi har lite å skamme oss over.

Reidun Stenvik stenger så visst ingen ute. Hun skriver godt, boken et rikt illustrert med tallrike fotografier, tabeller og faksimiler. Samlet sett et sobert og omfattende arbeid. Til kolleger som enda ikke har lest boka: Bestill den og les den. Hvis du ikke blir klo-kere, er det ikke Reiduns skyld!

Leif Arne Heløe

Oslo: Den norske tannlegeforening; 2009. 320 sider. En rekke fotografier og andre illustrasjoner. ISBN 978-82-993144-4.2